

ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ „НЕОФИТ РИЛСКИ”

РЕЦЕНЗИЯ

Настоящата рецензия е изготвена на основание на Заповед на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски” №2798/21.12.2022 г. за определяне на научно жури по процедурата за публична защита на дисертационен труд за присъждане на ОНС „доктор” по докторска програма „Педагогическа и възрастова психология” в ПН 3.2 Психология, 3. Социални, стопански и правни науки, и е в съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за неговото прилагане, Закон за висшето образование, както и действащите Вътрешни правила на ЮЗУ „Неофит Рилски”.

Рецензент: Доц. д-р Наташа Ангелова, катедра „Психология”, Философски факултет, ЮЗУ „Неофит Рилски”.

Тема: Изследване на връзката между социалните когниции, емоциите и тревожността в юношеска възраст (An Exploration of the Relation between Social Cognition, Emotion and Anxiety among Teenagers).

Докторант: Фотини Тасос Илиаду, катедра „Психология”, Философски факултет, ЮЗУ „Неофит Рилски”.

Научен ръководител: доц. д.н. Стоил Мавродиев, катедра „Психология”, Философски факултет, ЮЗУ „Неофит Рилски”.

1. Биографични данни за кандидата

Фотини Илиаду има завършена бакалавърска степен в специалност „История на археологията” към Белградски университет. През 2010г. завършва специализация в програма „Психообразователна интеграция”, където се образова по въпросите свързани със специалната педагогика и работа с ученици с умствено изоставане и трудности в обучението. Понастоящем Фотини Илиаду работи като учител по литература с ученици със специални образователни потребности.

2. Актуалност и значимост на темата

Във времето на постковидна обстановка, когато голяма част от хората в световен мащаб свикват с негативните последици върху физическото здраве, тема свързана с качеството на живота е безспорно актуална. Още по-значима е тя, когато се разглежда във възрастов контекст, както в тази дисертация, Фотини Илиаду е направила като проучване. Значимостта на проучването ѝ е добре подчертана и от фокусът, който докторантката поставя върху изследването на ефекта на тревожността, гнева и емоционалната интелигентност върху здравословния начин на живот, както и върху качеството на живот на юношите.

Семейното обкръжение, училищната среда и референтната група са потенциалните ползватели на практическите аспекти на тази дисертация, чрез изграждане на позитивни поведенчески модели свързани със здравето и качеството на живота на юношите. Чрез тази дисертация Фотини Илиаду напомня на социалната среда за отговорността и значимата роля, която има за изграждане позитивни и гъвкави модели за справяне и емоционално отреагиране.

3. Характеристика на научната и научно-приложната продукция на кандидата

Дисертационният труд „Изследване на връзката между социалните когниции, емоциите и тревожността в юношеска възраст (An Exploration of the Relation between Social Cognition, Emotion and Anxiety among Teenagers)” е обсъден и предложен за публична защита от катедра „Психология“ при Философски факултет на Югозападен университет „Неофит Рилски”. Представеният комплект документи съответства на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за прилагането му и Вътрешните правила за развитие на академичния състав на Югозападен университет „Неофит Рилски”. От приложените документи е видно, че са спазени всички процедури по провеждане на докторантурата, предварителното обсъждане на дисертационния труд и насочването му към защита.

Представената за рецензиране разработка се състои от 197 страници. В структурен план работата е разгърната в три основни част. Дисертационният труд приключва с изводи по хипотезите, приносните към науката и препоръките за бъдещи изследвания. Цитирани са 332 научни източника.

В първата глава Фотини Илиаду представя теоретичната рамка. Тук тя запознава читателя с дефиницията на концепта „тревожност”, представя теориите обясняващи появата на тревожност, разширява проучената литература с понятието „тревожностно разстройство” и плавно преминава към изследване на способите за справяне с тревожността, копинг стратегиите и допълва тази част от литературния обзор изследвания относно ефекта на тревожност върху здравето. По същият начин докторант Фотини Илиаду задълбочено преминава през обяснение на термините „гняв и

емоционална интелигентност” включени в изследването като предиктори на здравословен начин на живот на тийнейджърите. Също толкова задълбочено и специално място е отделено на здравословния начин на живот, на качеството на живот, като са предложени определения и теории за здраве, както и различни инструменти измерващи представите на тийнейджъри и деца относно здравословния начин на живот.

В последната част от първата глава е отделено специално внимание на липсата на проучвания, изследващи свързаното със здравето качество на живот на децата и юношите и съвсем правилно, докторантката е подчертала необходимостта от провеждане на повече подобни изследвания, които могат да бъдат важен мотиватор за привличане на вниманието върху областта на здравето на децата и подрастващите.

Във втора глава са разгледани научния дизайн и методологията на изследването. Следователно са описани целта, целите и изследователските въпроси, както и са посочени приносът към науката, ограниченията на изследването и анализът на техниките. Също така са описани характеристиките на извадката за изследване и методологичните инструменти (методи за провеждане на техники за изследване и анализ), стратегията за събиране на данни и анализ, всички те, както бяха споменати и приложени по време на това проучване. Накрая се прави справка за четирите (4) основни въпросника, използвани в това изследване (Trait Emotional Intelligence Questionnaire–Adolescent Short Form (TEIQue-ASF), Kidscreen-27, Spence Children’s Anxiety Scale (SCAS), и Anger Expression Scale for Children (AESC)).

Целта, която си поставя Фотини Илиаду чрез тази докторска дисертация е да изследва ефекта на емоционалната интелигентност, тревожността и гнева върху здравето и свързаното със здравето качество на

живот на юношите. С други думи доколко качеството на живот на юношите зависи от начин на живот, който водят. Друга цел, която чрез изследването докторантката се стреми да постигне е да установи как гръцките юноши оценяват способностите си, компетенциите си за разпознаване на собствените емоции.

Докторантката поставя 6 (шест) изследователски въпроса, които чрез добре подбраните научно-изследователски инструменти и компетентно използваните статистически анализи, намират естествен отговор в получените резултати:

1-ви изследователски въпрос: Кои са факторите, които влияят на физическото благополучие и до каква степен?

2-ри изследователски въпрос: Кои са факторите, които влияят на психологическото благополучие и до каква степен?

3-ти изследователски въпрос: Кои са факторите, които влияят на родителските отношения и автономност и до каква степен?

4-ти изследователски въпрос: Кои са факторите, които влияят на социалната подкрепа и до каква степен?

5-ти изследователски въпрос: Кои са факторите, които влияят на училищната среда и до каква степен?

6-ти изследователски въпрос: Различават ли се нагласите на тийнейджърите относно качеството на живот според демографски фактори, пол и възраст?

Поставените изследователски въпроси са свързани с хипотезите на изследване, съгласно които:

1) Съществуват взаимовръзки между емоционалната интелигентност като израз на социални когниции, гнева като тип емоция и тревожността сред тийнейджъри.

2) Предполага се, че качеството на живот, отнасящо се до здравето е свързано с емоционалната интелигентност като израз на социални когниции, гнева като тип емоция и тревожността при тинейджъри.

Съвсем коректно са подадени ограниченията на изследването.

Участници в изследването са 120 ученици (53 момчета и 67 момичета) на възраст от 13 до 15 години.

Представеното от докторантката изследване е изготвено следвайки препоръките на Института за образователна политика и е одобрено от Дирекцията за средно образование на Западен Солун. При провеждането на изследването са спазени всички предписани етични правила и норми на поведение. Освен това са били гарантирани в максимална степен защитата на участващите юноши. Участието на подрастващите в това изследване е било доброволно и участниците са имали възможност да прекратят участието си на всеки етап от изследването. Попълването на въпросниците е извършено след подробен инструктаж и конкретни инструкции към подрастващите ученици, след вече взето писмено съгласие от техните родители или настойници за участие на им изследване. Въпросниците са попълнени въз основа на принципите на анонимност и поверителност на данните.

В трета глава на настоящата докторантура са представени и анализирани демографските характеристики на извадката и е направен статистически анализ на резултатите от изследването. За по-добро описание на резултатите, те са представени чрез необходимите таблици и диаграми. Направени са дескриптивен статистически анализ за четирите въпросника, използвани в това изследване. Чрез корелационен анализ докторантката е изследвала съществуващата връзка между тревожност, гняв, емоционална интелигентност, благополучието и здравословен начин на живот.

Посредством регресионен анализ е разкрита степента на влияние на тревожността, гнева и емоционалната интелигентност върху благополучието и здравословния начин на живот при тийнейджърите.

Докторската дисертация продължава с дискусия по резултатите от изследването и завършва с част **Обобщение на резултатите, където в резюме са представени основните резултати от изследването, което способства за по-лесно и прегледно възприемане на информацията.**

В част **„Приноси”** докторантката обобщава значимостта на темата, разгледаната информация от научната литература и в каква степен е изпълнена целта на научното изследване проведено от нея. Приемам така представените приноси и смятам, че отправените от авторката предложения и препоръки са значими и тяхното следване би помогнало резултатите от настоящото изследване да бъдат успешно интегрирани в практиката на училищните психолози и целия педагогически състав.

4. Техническо изпълнение: Работата е добре изпълнена и отговоря на изискванията за такъв труд.

5. Заключение

Докторантката се е справила отлично с проучване на научната литература по въпроса, касаещ дисертацията, с провеждане на изследването, като и с анализа на резултатите и заключенията към тях. Въз основа на изложеното по-горе приемам, че предложеният дисертационен труд *„Изследване на връзката между социалните когниции, емоциите и тревожността в юношеска възраст (An Exploration of the Relation between Social Cognition, Emotion and Anxiety among Teenagers)”* отговаря на изискванията, посочени в Закона за развитието на академичния състав в

Република България. Поради това давам положителна оценка на дисертационния труд и предлагам да бъде присъдена на Фотини Илиаду - докторант, редовна форма на обучение по специалност „Педагогическа и възрастова психология“, към катедра „Психология“ във Философски факултет на Югозападен университет "Неофит Рилски", образователната и научна степен „доктор“.

26.12.2022г.

гр. Благоевград

Подпис:

(доц.д-р Наташа Ангелова)

SOUTH-WEST UNIVERSITY "NEOFIT RILSKI"

REVIEW

The present review was prepared on the basis of the Order of the Rector of the SWU "Neofit Rilski" No. 2798/21.12.2022 for the appointment of a scientific jury for the public defense of a dissertation for the awarding of a Ph.D. in the doctoral program "Pedagogical and age psychology" in 3.2 Psychology, 3. Social, economic and legal sciences, and is in accordance with the requirements of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria, the Rules for its Implementation, the Law on Higher Education, as well as the current Internal Rules of South-West University "Neofit Rilski".

Reviewer: Assoc. Prof. Natasha Angelova, Ph.D., Department of Psychology, Faculty of Philosophy, South -West University "Neofit Rilski".

Topic: An Exploration of the Relation between Social Cognition , Emotion and Anxiety among Teenagers.

Doctoral student : Foteini Tassos Iliadou , Department of Psychology, Faculty of Philosophy, South-West University "Neofit Rilski".

Supervisor: Assoc. Prof. D.Sc. Stoil Mavrodiev, Department of Psychology, Faculty of Philosophy, South-West University "Neofit Rilski".

1. Biographical data for the candidate

Foteini Iliadu holds a bachelor's degree in History of Archeology from the University of Belgrade. In 2010 completed a specialization in the " Psycho - educational integration" program, where she was educated on issues related to special pedagogy and work with students with mental retardation and learning difficulties. Currently Foteini Iliadou works as a literature teacher with students with special educational needs.

2. Relevance and importance of the topic

In the time of the post- covid situation, when a large part of people worldwide are getting used to the negative consequences on physical health, a topic related to the quality of life is undeniably relevant. It is even more significant when viewed in an age context, as in this dissertation, Foteini Iliadou has done as a study. The significance of her research is also well emphasized by the focus that the doctoral student places on the exploration of the effect of anxiety, anger and emotional intelligence on a healthy lifestyle, as well as on the quality of life of adolescents.

The family, the school environment and the reference group are the potential users of the practical aspects of this dissertation, by building positive behavioral models related to the health and quality of life of adolescents. Through this thesis Foteini Iliadou reminds the social environment of the responsibility and the significant role it has in building positive and flexible coping and emotional response models.

3. Characteristics of the candidate's scientific and applied production

The dissertation work "An Exploration of the Relation between Social Cognition , Emotion and Anxiety among Teenagers" was discussed and proposed

for public defense by the Department of Psychology at the Faculty of Philosophy at South-West University "Neofit Rilski". The presented set of documents corresponds to the requirements of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria, the Rules for its Implementation and the Internal Rules for the Development of the Academic Staff of South-West University "Neofit Rilski". It is clear from the attached documents that all the procedures for conducting the doctoral study, the preliminary discussion of the dissertation have been followed and directing it to the defense.

The dissertation submitted for review consists of 197 pages. Structurally, the work is divided into three main parts. The dissertation concludes with conclusions on the hypotheses, contributions to science and recommendations for future research. 332 scientific sources are cited.

In the first chapter Foteini Iliadou presents the theoretical framework. Here she introduces the reader to the definition of the concept "anxiety", presents the theories explaining the emergence of anxiety, expands the studied literature with the concept of " anxiety disorder" and smoothly moves to the study of ways to deal with anxiety, coping strategies and completes this part of the literature review with the effect of health anxiety. Similarly, Ph.D. student Foteini Iliadou goes through an explanation of the terms "anger and emotional intelligence" included in the study as predictors of healthy teenage lifestyles. A special place is devoted to the healthy lifestyle, the quality of life. As well as various instruments measuring the teenagers` attitudes towards the notion of healthy lifestyle are proposed.

In the last part of the first chapter, special attention is paid to the lack of studies investigating the health-related quality of life of children and adolescents, and here the Ph.D. student has emphasized the need to conduct more such studies,

which can be an important motivator to attract attention of children and adolescents to the field of health.

In the second chapter , the scientific design and methodology of the study are discussed. Therefore are described the aim , objectives and research questions, as well as the contribution to the science, the limitations of the study and the analysis of the techniques are indicated. Also described are the characteristics of the study sample and the methodological tools (methods of conducting research and analysis techniques), the strategy of data collection and analysis, all of which were mentioned and applied during this study. Finally, reference is made to the four (4) main questionnaires used in this study (Trait Emotional Intelligence Questionnaire–Adolescent Short Form (TEIQue-ASF), Kidscreen-27, Spence Children's Anxiety Scale (SCAS), and Anger Expression Scale for Children (AESC).

The goal set by Foteini Iliadou through this doctoral dissertation is to investigate the effect of emotional intelligence, anxiety and anger on health and health-related quality of life in adolescents . In other words, how much the quality of life of adolescents depends on the lifestyle they lead. Another goal that the doctoral student aims to achieve through the research is to find out how Greek adolescents evaluate their abilities, their competences for recognizing their own emotions.

The doctoral student poses 6 (six) research questions, which through the well-chosen research tools and the competently used statistical analyses, find a natural answer in the obtained results:

Research Question 1: What are the factors that influence physical well-being and to what extent?

Research Question 2: What are the factors that influence psychological well-being and to what extent?

Research Question 3: What are the factors that influence parent relations and autonomy and to what extent?

Research Question 4: What are the factors that influence social support and to what extent?

Research Question 5: What are the factors that influence the school environment and to what extent?

Research Question 6: Do the attitudes of teenagers about the quality of life differ by demographic factors, gender, and age?

The research questions posed are related to the research hypotheses, according to which:

1) There are interrelationships between emotional intelligence as an expression of social cognitions , anger as a type of emotion, and anxiety among teenagers.

2) Health-related quality of life is hypothesized to be associated with emotional intelligence as an expression of social cognitions , anger as a type of emotion, and anxiety in teenagers .

The limitations of the study have been correctly pointed.

Participants in the survey were 120 students (53 boys and 67 girls) aged 13 to 15 years.

The research presented by the doctoral student was prepared following the recommendations of the Institute for Educational Policy and was approved by the Directorate of Secondary Education of Western Thessaloniki. All prescribed ethical rules and norms of behavior were observed during the conduct of the research. In addition, the protection of the young people involved was ensured to the maximum extent. Adolescents' participation in this study was voluntary and participants had the opportunity to withdraw their participation at any stage of the study. The questionnaires were completed after detailed instruction and specific

instructions to the adolescent students, after written consent had already been obtained from their parents or guardians for their participation in the study. The questionnaires were completed based on the principles of anonymity and data confidentiality.

In the **third chapter** of the present doctoral study, the demographic characteristics of the sample are presented and analyzed, and a statistical analysis of the research results is made. For a better description of the results, they are presented through the necessary tables and diagrams. Descriptive statistical analysis was performed for the four questionnaires used in this study . Through correlation analysis, the doctoral student investigated the relationship between anxiety, anger, emotional intelligence, well-being and a healthy lifestyle. Through regression analysis, the degree of influence of anxiety, anger and emotional intelligence on the well-being and healthy lifestyle of teenagers was revealed.

Foteini Iliadou continues with a discussion on the results of the research and ends with a part **Summary** of the results, where the main results of the research are presented, and this contributes to an easier and overview perception of the information.

In the "**Contributions**" section, the doctoral student summarizes the importance of the topic, the information from the scientific literature examined and to what extent the goal of the scientific research conducted by her has been fulfilled. I accept the contributions presented in this study and I believe that the suggestions and recommendations made by the author are significant. If following these suggestions and recommendations would help the results of the present study to be successfully integrated into the practice of school psychologists and the entire pedagogical staff.

4. Technical implementation: The work is well done and meets the requirements for such a kind of work.

5. Conclusion

Foteini Iliadou did an excellent job of researching the scientific literature on the issue concerning the dissertation, conducting the research, as well as analyzing the results and the conclusions to them. Based on the above, I accept that the proposed dissertation “**An Exploration of the Relation between Social Cognition , Emotion and Anxiety among Teenagers**” meets the requirements specified in the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria. Therefore, I give a positive assessment of the dissertation and suggest that to be awarded to Foteini Iliadou - doctoral student, regular form of education in the specialty "Pedagogical and Age Psychology", at the Department of "Psychology" in the Faculty of Philosophy of South-West University "Neofit Rilski", the educational and scientific degree "Doctor".

26.12.2022.
Blagoevgrad

Signature:
(Assoc. Prof. Natasha Angelova, ph.d.)